Eduskunnan maa-ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi 3.12.2021

Asiantuntijalausunto: E124/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto – Valmiussuunnitelma elintarvikehuollon ja ruokaturvan varmistamiseksi kriisiaikoina

Komissio antoi 12.11.2021 tiedonannon "Valmiussuunnitelma elintarvikehuollon ja ruokaturvan varmistamiseksi kriisiaikoina" (*engl. Contingency plan for ensuring food supply and food security in time of crisis) (COM (2021) 689 final).* Tiedonanto on yksi toimenpiteistä, jotka sisältyvät komission toukokuussa 2020 julkaisemaan Pellolta pöytään – strategiaan.

Näkemyksenään Komission tiedonantoon – Valmiussuunnitelma elintarvikehuollon ja ruokaturvan varmistamiseksi kriisiaikoina Huoltovarmuuskeskus (HVK) esittää seuraavaa:

Komission aloite valmiussuunnitelman laatimiseksi elintarvikehuollon varmistamiseksi on lähtökohdiltaan hyvä ja perusteltu tavoite. Covid-19 pandemian kokemukset on hyvin otettu huomioon. Valmiussuunnitelman on myös syytä kattaa laajasti muutkin kuin pandemioihin liittyvät elintarvikkeiden huoltovarmuutta uhkaavat tekijät. Nämä tulevatkin hyvin esiin tiedonannon neljässä osassa, joista ensimmäisessä kerrataan covid-19 pandemian opit.

Elintarvikehuolto on hyvin riippuvainen yhteiskunnan muiden keskeisten toimintojen häiriöttömästä toiminnasta (esim. vesihuolto, energia, sähkö, tietoliikenne, logistiikka, maksujärjestelmät, työvoiman liikkuvuus). Valmiussuunnitelmassa tulisikin tarkastella näitä keskinäisriippuvuuksia kattavasti. Tarve on tiedonannossa hyvin tiedostettu.

EU tasoisessa valmiussuunnitelmassa tulee kiinnittää huomiota sisämarkkinoiden toimivuuteen kriisitilanteissa, tilannekuvan ylläpitoon ja viestintään. Valmiussuunnitelma ei saa kuitenkaan olla päällekkäinen olemassa olevien politiikka- ja kriisitoimien kanssa. Toteutuksessa on myös tärkeää säilyttää jäsenvaltioiden kansallinen toimivalta ja liikkumavara huoltovarmuustoimenpiteiden toteutuksessa.

EU elintarvikehuollon valmiussuunnitelman tarkoitus on ensisijaisesti varmistaa elintarvikehuollon turvaaminen EU:n alueella. Kansainvälinen ruokaturva on kuitenkin hyvin haavoittuva ja herkkä. EU:n merkitys onkin kansainvälisen ruokaturvan toteutumisessa merkittävä. Lähitulevaisuudessa väkirikkaiden maiden oman ruokahuollon merkitys Afrikassa, osassa Aasiaa ja Keski-Amerikkaa on keskeistä kansainvälisen ruokaturvan kannalta, mutta silti suuri osa näistä maista tulee olemaan riippuvainen lukumäärältään harvojen nettoviejien tuotantokyvystä. EU on yksi näistä nettoviejistä ja vastuu ruokaturvasta korostuu. Nälänhätä on yksi pahimmista humanitäärisistä kriiseistä ja laajojen väestöliikkeiden aiheuttajista. Kansainvälisillä markkinoilla liikkuva elintarvikevienti ja raaka-aineet ovat volyymiltaan isoja, mutta suhteessa kulutukseen marginaalisen pieniä. Myös EU alueen nettoylijäämä on varsin pieni, eikä salli merkittävää tuotannon alenemaa.

Komission tiedonannossa on hyvin tiedostettu myös alkutuotannon tuotantoedellytysten ja kriittisten tuotantopanosten saatavuuteen ja käytettävyyteen sisältyvät riskit tuotannon tason

ja huoltovarmuuden suhteen. Niihin toimenpiteisiin, joilla tuotannon edellytykset turvataan, tulisi kiinnittää valmiussuunnitelmassa erityistä huomiota.

Pellolta pöytään strategia sisältää tavoitteita luomutuotannon kasvattamiseksi ja tuotantopanosten käytön vähentämiseksi. Nämä ovat hyviä tavoitteita, mutta valmiussuunnitelman tulisi sisältää kriittisen arvion vaikutuksista tuotannon määrään ja laatuun, sekä toimenteet siitä, että tuotannon taso ja laatu turvataan. Strategia mainitsee myös hyvin kaavamaiset prosentuaaliset tuotantopanosten käytön vähennystavoitteet, jotka sellaisenaan toteutettuina olisivat hyvin haitallisia Suomen kaltaisille valtioille, joissa käytön taso on jo valmiiksi matala. Riski tuotannon alenemiseen korostuu erikoiskasveilla, esim. öljykasvit. Näiden tuotanto vaikuttaa voimakkaasti valkuaisomavaraisuuteen.

Toimitusjohtaja Janne Känkänen

Valmiusasiamies Juha Mantila

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

2.12.2021

Dokumentti on digitaalisesti allekirjoitettu. Allekirjoittajien ja dokumenttien tiedot:

Dokumentti

Tiedosto	Tarkistesumma
Eduskunnan maa-ja metsätalousvaliokunta 3.12.2021.pdf	f6be4e62ac1e1ebe639df59d3318d5e79baec1fec7873543d132118e7c4e8a86e2e1c1082ec68c90485405aa688e4023cf34556dc9f700edde1b54baf238c056

Allekirjoittajat

Allekirjoitus	Päivämäärä
Jaakko Pekki *Tunnistautumistapa: sähköposti* *Allekirjoitustapa: Käsin allekirjoitus*	1.12.2021

Allekirjoitus	Päivämäärä
Janne Känkänen *Tunnistautumistapa: sähköposti* *Allekirjoitustapa: Käsin allekirjoitus*	2.12.2021

Dokumenttien aitouden varmentaminen

Prosessin luontihetkellä kaikista allekirjoitukseen liitetyistä dokumenteista on laskettu tarkistesumma SHA-512 algoritmilla. Varmennuslinkki ohjaa sivulle jossa voitte selvittää onko hallussanne oleva dokumentti sama joka prosessiin on alun perin liitetty ja se jonka olette allekirjoittaneet.

https://secure.nesa.fi/verify.cgi?link=NKeQNeQSAx8JTZLsIufIP4PuBWx2vbrrjXOHBoU1jrQsTeTwod